

НАРЕДБА № 3 ОТ 11 МАЙ 2011 Г. ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ФИЗИЧЕСКА ГОДНОСТ КЪМ ВОДАЧИТЕ НА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА И УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА МЕДИЦИНСКИТЕ ПРЕГЛЕДИ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ФИЗИЧЕСКАТА ГОДНОСТ ЗА ВОДАЧИТЕ ОТ РАЗЛИЧНИТЕ КАТЕГОРИИ

Издадена от Министерството на здравеопазването

Обн. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определят изискванията за физическа годност към водачите на моторни превозни средства (МПС) и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС, както и условията и редът за извършване на медицинските прегледи за установяване на физическата годност за водачите от категориите по чл. 150а, ал. 2 от Закона за движението по пътищата.

Чл. 2. Водачите на моторни превозни средства и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС трябва да отговарят на изискванията за физическа годност за категорията, която притежават, съответно категорията, за която придобиват правоспособност.

Чл. 3. Физическата годност на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС се установява чрез:

1. медицински преглед/и за установяване на здравословното състояние по отношение на изискванията за физическа годност към водачите на МПС и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от съответните категории, и

2. заключение за съответствието на здравословното състояние на лицето с изискванията за физическа годност към водачите на МПС и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС.

Раздел II.

Изисквания за физическа годност към водачите и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторни превозни средства

Чл. 4. (1) За определяне на изискванията за физическата годност водачите на МПС и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС се разделят на следните групи:

1. група 1 - водачите на МПС от категориите "AM", "A1", "A2", "A", "B1", "B", "BE" и "Ткт";

2. група 2 - водачите на МПС от категориите "C1", "C", "C1E", "CE", "D1", "D", "D1E", "DE", "Ттм" и "Ттб".

(2) Изискванията за физическа годност към водачите на МПС и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 1 и група 2 са определени в приложение № 1 чрез посочване на заболяванията и състоянията, при наличието на които се

налагат ограничения за получаването на свидетелство за управление на МПС в зависимост от категорията на МПС.

(3) Изискванията за физическа годност към водачите на МПС и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 2 се прилагат и за водачите на МПС от категория В1, В и ВЕ, които извършват обществен превоз на пътници и/или товари и превози за собствена сметка и таксиметрови превози на пътници.

Чл. 5. Заболяванията и състоянията, при наличието на които свидетелство за управление на МПС се издава само след освидетелстване от транспортните областни лекарски експертни комисии (ТОЛЕК), са посочени в приложение № 2.

Раздел III.

Ред за извършване на медицинските прегледи

Чл. 6. (1) Първоначалният медицински преглед на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 1 и група 2 се извършва от общопрактикуващия лекар на лицето, при който е осъществен постоянен избор.

(2) Първоначалният медицински преглед на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 1 и група 2, които са неосигурени лица по смисъла на Закона за здравното осигуряване, се извършва от общопрактикуващ лекар, работещ в лечебно заведение за извънболнична помощ по чл. 8, ал. 1, т. 1 от Закона за лечебните заведения.

Чл. 7. (1) Първоначалният медицински преглед на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 1 обхваща:

1. оценка на състоянието на зрителната система и състоянието на останалите органи и системи, и

2. проверка за наличието на регистрирани заболявания.

(2) Когато здравословното състояние на лицето е в съответствие с изискванията за физическа годност на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 1, посочени в приложение № 1, общопрактикуващият лекар дава заключение, че водачът или кандидатът за водач отговаря на изискванията за физическа годност към водачите на МПС от съответната категория, като отбелязва това в картата по чл. 9, ал. 2.

(3) Когато здравословното състояние на лицето не е в съответствие с изискванията за физическа годност на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 1, посочени в приложение № 1, общопрактикуващият лекар изисква от лицето да се яви на допълнителни прегледи при съответните специалисти.

(4) Водачите на МПС, на които е наложена принудителната административна мярка по чл. 171, т. 1, буква "а" от Закона за движението по пътищата, както и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС, за които по време на обучението или при изпита се установят признаци на заболяване, което не е в съответствие с изискванията за физическа годност, преминават задължително прегледи при лекари със съответна медицинска специалност за установяване на състоянието на зрителната система, слуховата система, неврологичен статус, вътрешен статус и хирургичен статус.

(5) В случаите по ал. 3 и 4 заключението по чл. 3, т. 2 за съответствие на здравословното състояние на лицето с изискванията за физическа годност се дава от общопрактикуващия лекар въз основа на резултатите от прегледите при съответните специалисти и се отбелязва в картата по чл. 9, ал. 2.

Чл. 8. (1) Първоначалният медицински преглед на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 2 обхваща всички изисквания за физическа годност от приложение № 1.

(2) Водачите и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 2 преминават задължително прегледи при лекари със съответна медицинска специалност за установяване на състоянието на зрителната система, слуховата система, нервната система, вътрешните органи, хирургичен и ортопедо-травматологичен статус.

(3) Заключение по чл. 3, т. 2 за съответствие на здравословното състояние на лицето с изискванията за физическа годност за лицата по ал. 1 се дава от общопрактикуващия лекар въз основа на резултатите от прегледите при съответните специалисти.

(4) Когато здравословното състояние на лицето е в съответствие с изискванията за физическа годност на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 2, посочени в приложение № 1, общопрактикуващият лекар отбелязва в картата по чл. 9, ал. 2, че лицето отговаря на изискванията за физическа годност към водачите и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от съответната категория.

(5) Когато здравословното състояние на лицето не е в съответствие с изискванията за физическа годност на водачите и на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от група 2, посочени в приложение № 1, общопрактикуващият лекар отбелязва в картата по чл. 9, ал. 2, че лицето не отговаря на изискванията за физическа годност към водачите и кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС от съответната категория.

Чл. 9. (1) Резултатите от медицинския преглед по чл. 3, т. 1 се нанасят в Удостоверение за здравословното състояние на водач/кандидат за придобиване на правоспособност за управление на МПС по образец съгласно приложение № 3.

(2) Заключение за съответствие на здравословното състояние на лицето с изискванията за физическа годност по чл. 3, т. 2 се нанася в Карта за оценка на физическата годност на водач/кандидат за придобиване на свидетелство/правоспособност за управление на МПС по образец съгласно приложение № 4.

(3) Заключение по ал. 2 е със срок на валидност шест месеца от датата на издаването му.

Чл. 10. (1) Когато лицето има някое от заболяванията или състоянията, посочени в приложение № 2, общопрактикуващият лекар отбелязва в удостоверението по чл. 9, ал. 1, че лицето подлежи на освидетелстване от ТОЛЕК.

(2) Лице, получило заключение за физическата си годност за придобиване на правоспособност за управление на МПС от ТОЛЕК или Транспортната централна лекарска експертна комисия (ТЦЛЕК), при необходимост от последваща оценка на физическата годност се преосвидетелства отново от ТОЛЕК, съответно ТЦЛЕК.

(3) Резултатите от медицинските прегледи по чл. 3, т. 1, извършени от ТОЛЕК, съответно ТЦЛЕК, се нанасят в протоколи по образец съгласно приложение № 5, съответно приложение № 6.

(4) Заключение за съответствие на здравословното състояние на лицето с изискванията за физическа годност по чл. 3, т. 2, изготвено от ТОЛЕК, съответно ТЦЛЕК, се нанася в карта по образец съгласно приложение № 7, съответно приложение № 8.

(5) Редът за работа на ТОЛЕК и ТЦЛЕК се определя със заповед на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Чл. 11. (1) Обжалванията от страна на заинтересованите лица се правят:

1. срещу заключенията на общопрактикуващия лекар - в 14-дневен срок от получаването им пред ТОЛЕК.

2. срещу заключенията на ТОЛЕК - в 14-дневен срок от получаването им пред ТЦЛЕК;

3. срещу заключенията на ТЦЛЕК - пред Административния съд - София град, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Транспортните областни лекарски експертни комисии и ТЦЛЕК се произнасят по жалбите в 10-дневен срок.

Заклучителни разпоредби

§ 1. Указания по прилагането на наредбата в частта относно установяването на здравословното състояние на водачите или кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС се дават от министъра на здравеопазването, а в останалата част - от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 152а, т. 1 от Закона за движението по пътищата и е съгласувана с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Приложение № 1 към чл. 4, ал. 2

Заболявания и състояния, при наличието на които се налагат ограничения за получаването на свидетелство за управление на МПС в зависимост от категорията на МПС

	Наименование на заболяванията и състоянията	Група	Група 2
		категории "АМ", "А", "А1", "А2", "АМ", "В", "В1", "ВЕ", "Ткт"	категории "С", "СЕ", "С1", "С1Е", "D", "DE", "D1", "D1Е", "Ттм", "Ттб"
	1	2	3
	Очни заболявания:		
1.	Тежки конгенитални, възпалителни и дегенеративни заболявания на очната ябълка и придатъците ѝ, довели до трайни и невъзвратими разстройства на очните функции - при изискванията на т. 6	разрешено	забранено
2.	Едноочие: а) без рефракционна аномалия, функционално или анатомично, при нормални функции на окото, което се използва, и при условията най-малко 3 години след получаване на едноочието, установено със съответен медицински документ; б) с рефракционна аномалия от +/-2 диоптъра на използваното око се насочва към ТОЛЕК	разрешено само за кат. "В1", "В" и "В+Е" индивидуална	забранено забранено
3.	Глаукома - компенсирана - нормално зрително поле и при условията на т. 6	разрешено	забранено
4.	Вродени разстройства на цветоусещането: а) аномална трихромазия (цветна аномалия); б) аномална трихромазия и зрителна острота минимум 0,8 на по-силното око и минимум 0,5 на слабото око със съответната корекция от корекционни очила или контактни лещи;	разрешено разрешено забранено	разрешено само за кат. "С1", "С" забранено забранено

	в) дихромазия и монохромазия		
5.	Придобити разстройства на цветоусещането в зависимост от степента: а) зрителна острота минимум 0,8 на по-силното око и минимум 0,5 на слабото око със съответната корекция от корекционни очила или контактни лещи б) прилагане на изследване за периферно зрение на двете очи (нормално зрително поле) в) в останалите случаи	разрешено разрешено забранено	забранено индивидуално забранено
6.	Зрителна острота 1 при нормални други очни функции 2: а) сумата от зрителните остроти на двете очи да е равна на 2,0, като на по-слабото око е не по-малко от 1,0 с помощта на корекция до ± 2 диоптъра включително, като за всяко око, без корекция $\neq 0,05$; б) сумата от зрителните остроти на двете очи да е равна на 1,8, като на по-слабото око е не по-малко от 0,8 с помощта на корекция до ± 3 диоптъра включително и за всяко око, без корекция $\neq 0,05$; в) сумата от зрителните остроти на двете очи да е равна на 1,6, като на по-слабото око е равна на 0,6 с помощта на корекция ± 8 диоптъра включително	разрешено разрешено разрешено	разрешено индивидуално забранено
7.	Диплопия	забранено	забранено
	Ушни, носни и гърлени заболявания		
8.	Злокачествени образувания на ОРЛ органите	индивидуално	индивидуално
9.	Възприемане сумарно с двете уши (без слухов апарат), средна аудиометрична загуба на честотите от 500 до 4000 херца:		
	а) шепотна реч от 6 м и над 6 м, говорна реч над 6 м, аудиометрична загуба не повече от 0 до 35 децибела за честотите от 200 до 500 херца; б) шепотна реч от 4 м и над 4 м, говорна реч от 6 м и над 6 м, аудиометрична загуба не повече от 35 децибела за честотите от 500 до 2000 херца; в) шепотна реч - без значение, говорна реч - не по-малко от 4 м, аудиометрична загуба - не повече от 40 децибела и повече от честотите 500 - 1000 и 2000 херца; г) шепотна реч - без значение, говорна реч - по-малко от 2 м, аудиометрична загуба - не повече от 60 децибела за честотите 500 - 1000 и 2000 херца	разрешено разрешено разрешено индивидуално	разрешено индивидуално индивидуално забранено
10.	Периферен, централен и комбиниран отоневрологичен синдром. Кинетози	индивидуално	индивидуално
11.	Спонтанен нистагъм, установен без помощни средства, а при хоризонталния - при отклонение на очните ябълки над 50° , установен с очилата на Френцел или чрез нистагмограф	индивидуално	индивидуално
	Неврологични заболявания		
12.	Заболявания на периферната нервна система, нервнo-мускулния апарат и състояние след заболявания на периферната нервна система	индивидуално	индивидуално
13.	Съдови заболявания на нервната система и	индивидуално	индивидуално

	състояние след прекарани съдови заболявания на нервната система		
14.	Възпалителни заболявания на нервната система и състояние след прекарани възпалителни заболявания на нервната система	индивидуално	индивидуално
15.	Наследствено - дегенеративни заболявания на нервната система и заболявания на нарушено развитие на нервната система, черепната система и гръбначния стълб	индивидуално	индивидуално
16.	Тумори на нервната система	индивидуално	индивидуално
17.	Травми на нервната система и състояние след травма на нервната система	индивидуално	индивидуално
18.	Епилептични пристъпи: епилепсия, първи и единствен непровокиран пристъп, провокирани пристъпи, други случаи на загуба на съзнание	индивидуално/ след 1 година без пристъпи; до 1 година забранено	индивидуално/ след 5 до 10 години без пристъпи, без употреба на противоепилептични медикаменти и риск от повторни припадъци до 2% за година, в останалите случаи забранено
19.	Заболявания на нервната система при остри и хронични заболявания на кръвта и кръвотворните органи, отделителната система, гастроинтестиналната система, бронхо-белодробната система, както и при системни заболявания	индивидуално	индивидуално
20.	Интоксикации - остри и хронични, ендогенни и екзогенни. Състояния след интоксикации на нервната система	индивидуално	индивидуално
	Психични заболявания		
21.	Психични разстройства, дължащи се на увреждане и дисфункция на мозъка - болест на Алцхаймер, съдова и сенилна деменция, психоорганични синдроми F.01 - F.09	индивидуално	индивидуално
22.	Психически и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба и злоупотреба с алкохол - F.10 и Z.72.1 - при наличие на добра трудова и социална адаптация, липса на абстинентни явления, без психическа и физическа зависимост	индивидуално	индивидуално
23.	Психически и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на : опиоиди, канабиоиди, халюциногени, стимуланти (без кофеин), кокаин, летливи разтворители - от F.11 - F.19	индивидуално	индивидуално
24.	Ендогенни заболявания - М. Блойлер, остри и преходни психотични разстройства - от F.20 - F.29 - в състояние на дълготрайни ремисии, без клинично изразена промяна на личността и нужда от поддържаща медикаментозна терапия	индивидуално	индивидуално
25.	Афективни психози - биполарни, депресивни разстройства от F.20 - F.29 - наличие на продължителен светъл период, без необходимост от поддържаща терапия, със запазена трудоспособност	индивидуално	индивидуално

26.	Фобийни тревожни разстройства - обсесивно-компулсивни, конверсионни, дезадаптивни реакции на стрес - от F.40 - F.48 при добра социална и трудова адаптация, без продължителна и трайна неработоспособност	индивидуално	индивидуално
27.	Разстройства на личността и поведението - от F.60 - F.69 с добра социална адаптация и липса на асоциални и криминогенни прояви	индивидуално	индивидуално
28.	Умствена изостаналост от F.70 - F.79 - само при лека форма IQ 50 - 70	индивидуално	индивидуално
	Хирургически заболявания		
29.	Увреждане на храносмилателната система - дивертикул и стеноза на хранопровода, стеноза на пилора, изгаряне на хранопровода и стомаха с трайни функционални нарушения, със/без оперативна интервенция	разрешено	индивидуално
30.	Увреждане на коремната стена - големи евертрации, ограничаващи подвижността на тялото: до оперативната корекция след оперативната корекция	индивидуално разрешено	забранено индивидуално
31.	Увреждане на кръвоносната система: а) разширени вени, тромбофлебит, флеботромбоза, посттромботичен синдром и язви; б) състояния след оперативно лечение на: разширени вени на долните крайници без трофични промени; в) хемороиди и фистулозни парапроктити до оперативното саниране г) хемороиди и фистулозни парапроктити след оперативното саниране	разрешено разрешено индивидуално разрешено	индивидуално разрешено разрешено разрешено
32.	Увреждане на пикочно-половата система: а) хидронефроза на двата бъбрека; б) едностранна хидронефроза; в) непоправима стеноза на уретрата;	индивидуално разрешено разрешено	индивидуално индивидуално забранено
	г) варикоцеле и хероцеле; херния - бедрена и слабинна - до оперативна корекция - след оперативна корекция	разрешено разрешено	индивидуално разрешено
33.	Елефантиаза на долните крайници	индивидуално	за "С1" и "С" индивидуално; останалите - забранено
34.	Лимфедем	индивидуално	забранено
35.	Хронични тромбози на артерии на горни и долни крайници: а) I - II ст. по Фонтен б) III - IV ст. по Фонтен	разрешено индивидуално	забранено забранено
36.	Аневризми на аортата: а) до 5 см; б) над 5 см; в) след оперативна корекция	индивидуално забранено индивидуално	забранено забранено индивидуално
37.	Аневризми на големите кръвоносни съдове	индивидуално	забранено
38.	Пулмоектомия или лобектомия	индивидуално	индивидуално
39.	Операции по повод рак на коремните органи и млечната жлеза: а) операции по повод злокачествени заболявания	индивидуално	индивидуално

	на пикочно-половата система; б) операции по повод злокачествени заболявания на млечната жлеза		
40.	Злокачествени новообразувания на вътрешните органи: а) до 5-ата година след установяването б) след 5-ата година, в зависимост от трайните функционални нарушения на съответните системи	индивидуално разрешено	индивидуално разрешено
41.	Злокачествени новообразувания на меките тъкани: а) до 5-ата година след установяването б) след 5-ата година	индивидуално разрешено	индивидуално разрешено
	Ортопедични и травматологични заболявания		
42.	Увреждане на кожата - cicatricis, ограничаващи подвижността на шията, горните и долните крайници	индивидуално	индивидуално
43.	Костни увреждания на гръбначния стълб: а) патологична фрактура на гръбначен стълб; б) фрактура на гръбначния стълб с леко изразена деформация; компенсирани сколиоза или кифоза, несмущаващи движението; спондилолистезис (сакрализация и лумбализация), спина бифида; в) деформация на гръбначния стълб, сколиоза, кифоза, лордоза, смущаващи движението; спондилоартроза без радикулитни смущения	индивидуално разрешено разрешено	индивидуално разрешено индивидуално
44.	Увреждане на таза: а) сериозно ограничаващо движението; б) при леко смущение на движението	разрешено разрешено	забранено индивидуално
45.	Ампутация или аплазия на горен и долен крайник или части от него (без дистални фаланги на пръсти)	индивидуално	забранено
46.	Увреждане на горните крайници: а) фрактура на лопатката и ключицата с ограничени движения в раменната става или смущения в нервно-артеро-венозната система; б) фрактура на хумеруса с костна деформация, мускулна атрофия и нервно-съдови смущения; в) псевдоартроза; г) анкилоза на раменната или лакътната става;	индивидуално индивидуално индивидуално разрешено	за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено забранено за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено
	д) хронически артрити на раменни стави с ограничение на движенията; халтава; лакътна става; фрактура на антебрахиума с деформация и смущения в пронация и супинация; е) фрактура на улната или радиуса или на двете кости едновременно в дисталния им край с ограничения на движенията в китката; фрактура на олекранона с ограничена подвижност на ставата	индивидуално за "AM" и "A1", "A2" и "A" - индивидуално; останалите - разрешено	за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено индивидуално
47.	Увреждания на китката и пръстите на горните крайници: а) анкилоза на пръстите с контрактура; загуба на два или три пръста или при пълна контрактура;	индивидуално	за "C1" и "C" индивидуално; останалите -

	<p>при пълна екстензионна и рефлекторна фрактура на кой да е от първите 4 пръста и костна анкилоза; ограничена подвижност на първите 4 пръста; фрактури на метакарпуса, предизвикващи ограничения на движението най-малко на 3 пръста;</p> <p>б) фрактура на Бенет, при полегнало положение на палеца;</p> <p>в) загуба на двете фаланги на палеца; контрактура на китката вследствие сухожилна травма</p>	<p>за "AM" и "A1", "A2" и "A" - индивидуално; останалите - разрешено</p> <p>за "AM" и "A1", "A2" и "A" - индивидуално; останалите - разрешено</p>	<p>забранено</p> <p>индивидуално</p> <p>за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено</p>
48.	<p>Увреждане на долните крайници:</p> <p>а) лошо заздравяла фрактура на колифеморис със значителна деформация на бедрото, предизвикваща скъсяване на крайника над 4 см и ограничаваща движенията;</p> <p>б) псевдоартроза на фемора или круса;</p> <p>в) анкилоза на коляното; алопластика на колянна става с функционален дефицит;</p> <p>г) луксация на коляното и увреждане на външния лигамент и круцията;</p> <p>д) анкилоза на тазобедрената става; коксартроза и алопластика на тазобедрена става с функционален дефицит;</p> <p>е) фрактура на круса с изразена деформация и ограничени движения в глезенната става; псевдо-артроза; анкилоза на глезенната става; еквинизъм; варус или валгус;</p> <p>ж) ампутация на пръстите;</p> <p>з) фрактура на пателата с артрозни изменения; хроническа артроза на коляното; хронически артрити на ставата;</p> <p>и) сухожилни увреждания на коляното; хроническа артроза на коляното</p>	<p>индивидуално</p> <p>индивидуално индивидуално индивидуално индивидуално</p> <p>индивидуално</p> <p>разрешено разрешено</p> <p>индивидуално</p>	<p>забранено</p> <p>забранено забранено забранено за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено</p> <p>за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено</p> <p>индивидуално индивидуално</p> <p>индивидуално</p>
49.	<p>Специфични заболявания на костите:</p> <p>а) хронически остеомиелит със или без фистула;</p> <p>б) туберкулоза на коя да е става</p>	<p>разрешено</p> <p>индивидуално</p>	<p>индивидуално</p> <p>за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено</p>
50.	<p>Доброкачествени и злокачествени тумори на костно-ставния апарат с нарушения на движението</p>	<p>индивидуално</p>	<p>за "C1" и "C" индивидуално; останалите - забранено</p>
	<p>Вътрешни заболявания</p>		
51.	<p>Захарен диабет:</p> <p>а) при лечение с инсулин (в зависимост от броя на усложненията и тяхната тежест);</p> <p>б) при лечение с други антидиабетни средства (в зависимост от броя на усложненията и тяхната тежест)</p>	<p>индивидуално</p> <p>индивидуално</p>	<p>индивидуално</p> <p>индивидуално</p>
52.	<p>Други ендокринни заболявания (хипофизна жлеза, надбъбречни жлези, щитовидна жлеза). Хипогликемични състояния:</p> <p>а) с изразена дисфункция без възможност за постигане на нормален хормонален баланс и с тежки усложнения в прицелните органи със значим функционален дефицит;</p> <p>б) леки форми с възможност за постигане на</p>	<p>индивидуално</p> <p>индивидуално</p>	<p>забранено</p> <p>индивидуално</p>

	хормонална компенсация и леки усложнения в прицелните органи		
53.	Заболявания с остро протичане до оздравяването	индивидуално	индивидуално
54.	Туберкулоза на белите дробове във фазата на всмукване и уплътняване	разрешено	индивидуално
55.	Хронически заболявания на белите дробове, плеврата и дихателните пътища с нетуберкулозна етиология: а) при тежки функционални нарушения или чести обостряния и хронична дихателна недостатъчност II - III степен; б) при умерени функционални нарушения без чести обостряния и хронична дихателна недостатъчност от I степен	индивидуално разрешено	забранено индивидуално
56.	Обструктивна сънна апнея: а) обструктивна сънна апнея без лечение с ПАП б) обструктивна сънна апнея на лечение с ПАП	забранено разрешено	забранено индивидуално
57.	Нервноциркулаторна дистония с вазомоторни реакции от хипертоничен тип; нарушения в сърдечния ритъм от неврогенен характер	разрешено	индивидуално
58.	Артериална хипертония със/ без органични поражения и със/ без сърдечна недостатъчност	индивидуално	индивидуално
59.	Заболяване на клапанный апарат на сърцето, включително и съдово-клапно протезиране със/без сърдечна недостатъчност	разрешено	индивидуално
60.	Заболяване на сърдечния мускул след инфекция или интоксикация със/без сърдечна недостатъчност	разрешено	индивидуално
61.	Исхемична болест на сърцето: а) състояние след остри форми или след реваскуларизация на коронарните съдове - ангиопластика, стентирание, аорто-коронарен байпас; б) хронични форми на ИБС с установена хемодинамична компенсация и без стенокардна симптоматика в покой, стабилна стенокардия I - III функционален клас с медикаменти, неподлежащи на реваскуларизация	индивидуално индивидуално	индивидуално индивидуално
62.	Сърдечни заболявания, протичащи с нарушения в сърдечния ритъм и проводимостта, без отклонения в хемодинамиката. Състояние след имплантация на кардиостимулатор, кардиовертер-дефибрилатор, ресинхронизиращо устройство за сърдечна недостатъчност	индивидуално	индивидуално
63.	Състояние след възпалителни заболявания на перикарда в устойчива хемодинамична компенсация	индивидуално	индивидуално
64.	Заболявания на храносмилателната система: язвена болест на стомаха и дванадесетопръстника, хроничен холецистит, хроничен хепатит, чернодробна цироза, хроничен панкреатит, заболявания на дебелото черво (ХУХК и др.): а) при значително нарушени функции и усложнения (нарушения в трофиката, хемопоезата); б) при незначително нарушени функции, при	индивидуално разрешено	забранено индивидуално

	запазено общо състояние, без усложнения, без склонност към чести обостряния		
65.	Хронична бъбречна недостатъчност (ХБН): а) начална ХБН; б) ХБН II и III степен	разрешено индивидуално	индивидуално забранено
66.	Камъни в бъбреците, жлъчния мехур, пикочните пътища с повтарящи се пристъпи	индивидуално	индивидуално
67.	Възпалителни заболявания на ставите: ревматоиден полиартрит, анкилозиращ спондилартрит; Синдром на Райтер; псориатричен артрит и др.; остеоартроза; кристални артропатии; увреждане на ставите при други заболявания: а) с трайни значими функционални нарушения на гръбначен стълб и крайници; б) с незначително нарушени функции на гръбначен стълб и крайниците и медикаментозно овладим болков синдром	индивидуално разрешено	индивидуално за "С"; забранено за "Д", "Е", "Т" индивидуално
68.	Системни заболявания на съединителната тъкан (системен лупус еритематодес, системна прогресивна склеродермия, полимиозит и дерматомиозит)	индивидуално	индивидуално
69.	Болести на кръвта и кръвотворната система (бенигнени и малигнени) без възможност за медикаментозна компенсация на хемопоезата	индивидуално	индивидуално
	Акушеро-гинекологични заболявания		
70.	Изпадане на стените на влагалището и матката: а) до оперативната корекция; б) след оперативната корекция	за "АМ", "А1", "А2" и "А" индивидуално разрешено	индивидуално индивидуално
71.	Тумори на половите органи: а) до 5-ата година след установяването; б) след 5-ата година	индивидуално разрешено	индивидуално индивидуално
72.	Пикочно-полови и ректо-вагинални фистули	индивидуално	забранено
	Кожни заболявания		
73.	Тежко протичащи кожни заболявания - булозни дерматози, пустулозни дерматози, хиперкератози, атрофии, дистрофии, хипертрофии и склерози на кожата, довели до нарушени двигателни функции	индивидуално	индивидуално
74.	СПИН: а) субклиничен имунен дефицит и СПИН свързан комплекс; б) разгъната форма	индивидуално забранено	индивидуално забранено
75.	Сифилис - заразна форма, подлежаща на стационарно лечение	индивидуално	индивидуално
76.	Туберкулоза на кожата - всички форми	индивидуално	индивидуално
77.	Алергични дерматози: а) хронична уртикария, хроническа екзема и невродермит с доказана алергия към бензин, нафта, грес, инхалаторна алергия към газ пропан-бутан, еритема ексудатива мултиформе, генерализирана афтоза (Тюрен), дерматитис херпесиформе (Тюринг); б) остри екземи, неподдаващи се на лечение	индивидуално индивидуално	индивидуално индивидуално

Забележки:

1. Зрителната острота се коригира с очила или контактни лещи. Водачите са длъжни да ги използват при управлението на МПС.

2. Под нормални очни функции да се разбира зрителна острота минимум 1,0 за всяко око; зрително поле: назално - 55 градуса; темпорално - 90 градуса; горе - 45 градуса; долу - 60 градуса; зрителна адаптация, установена с адаптометър; цветоусещане, изследвано с цветните таблици у нас и контролирано с аномалоскоп; стереоскопично зрение; нормална очна подвижност във всички главни посоки 45 градуса.

3. Индивидуалната оценка се прави на основание данните за здравословното състояние на лицето в миналото, настоящето и вероятната прогноза за бъдещето. При индивидуалната преценка се вземат предвид стадият на заболяването и/или степента на увреждане, интензивността му и темповете на развитие, изгледите за подобряване на състоянието, отражението върху функции, наличието на други заболявания и/или увреждания, както и възможността да се третира с медикаменти или да се подложи на друг вид лечение и отражението на това върху годността му.

4. Заболяването се смята за доказано след амбулаторно или стационарно изследване, лечение и диспансерно наблюдение, като степента на болестното отклонение се определя от лекар специалист, а вземането на решение е индивидуално.

5. Преценката за управление на МПС от лица с психични заболявания е индивидуална и включва:

- стадий на заболяването и степен на увреждане;
- зависимост от поддържащо лечение;
- социална и трудова адаптация;
- болестна промяна на личността.

6. При вродено или придобито намаление на слуха и липса на реакция на единия или двата лабиринта се дава право за управление на МПС от категория "В" (вкл. на глухи лица) при компенсация на лабиринтната лезия от централната нервна система.

7. За водачите на МПС от категория "С" компенсацията на вестибуларната лезия е необходимо да се докаже със стабилографско изследване.

8. За водачите на МПС от категориите "А", "В" и "М", които ще управляват МПС, приспособени според физическия им недостатък, индивидуалната преценка се дава от компетентните транспортни медицински експертни комисии (ТОЛЕК и ТЦЛЕК). В заключението за годност конкретно се отбелязва органът (органите), чиято функция следва да се компенсира от приспособлението: например лява (дясна) ръка, китка, палец на ръката, ляв (десен) крак, два долни крайника и т.н.

9. При даване на индивидуална преценка за кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на МПС и на водачите на МПС, прекарвали или боледуващи от нарушения във функциите на вестибуларния анализатор, независимо от категорията на МПС се изискват нормални резултати от стабилографското изследване.

10. При наличие на повече от едно заболяване, всяко от които изисква индивидуална преценка, заключението за физическа годност се дава от ТОЛЕК.

Приложение № 2 към чл. 5

Заболявания и състояния, при наличието на които свидетелство за управление на МПС се издава само след освидетелстване от ТОЛЕК

Нервни заболявания

1. Заболявания на нервната система и нервно-мускулния апарат и състояния след прекарани заболявания на нервната система и нервно-мускулния апарат, довели до парализи,

координационни нарушения и нарушения на висшите корови функции:

- а) съдови заболявания на нервната система и състояния след прекарани такива;
- б) възпалителни заболявания на нервната система и състояния след прекарани такива;
- в) наследствени и дегенеративни заболявания на нервната система и състояния след прекарани такива;
- г) тумори на нервната система;
- д) травми на нервната система;
- е) заболявания на нервната система при остри и хронични заболявания при други заболявания;
- ж) интоксикации на нервната система - ендогенни и екзогенни.

2. Епилептични пристъпи:

- а) епилепсии;
- б) първи и единствен непровокиран епилептичен пристъп;
- в) провокирани епилептични пристъпи;
- г) други случаи на загуба на съзнание.

2.1. За водачи и кандидати за водачи от група 1:

- При епилепсии водачите и кандидатите за водачи от група 1 могат да бъдат обявени за годни да управляват МПС след едногодишен период без пристъпи.

- При първи и единствен непровокиран пристъп кандидат за водач от група 1 може да бъде обявен за годен да управлява МПС след период от шест месеца, в който не е имал пристъпи, при условие че е извършена подходяща медицинска оценка.

- При провокиран епилептичен пристъп кандидат, който е имал припадък поради установими фактори, които има малка вероятност да се проявят при управление на МПС, може да бъде обявен за годен, като случаят се преценява индивидуално.

- При пристъпи, които не засягат съзнанието или способността за действие - кандидат или водач, който има само пристъпи, които е доказано, че не предизвикват функционални нарушения, може да бъде обявен за годен да управлява МПС, ако тази тенденция е установена за период не по-малък от една година.

2.2. За водачите и кандидатите за водачи от група 2:

- Кандидатът трябва да не е приемал противоепилептични медикаменти по време на изисквания при епилепсия период без припадъци. Следва да се осъществи медицинско проследяване и след подробни неврологични изследвания да не е установена никаква значима церебрална патология и на електроенцефалограмата не се открива епилептично огнище.

- При първи и единствен непровокиран пристъп: кандидат може да бъде обявен за годен да управлява МПС след изтичане на период от пет години, в който не е имал пристъпи и не е употребявал противоепилептични медикаменти, при условие че е извършена подходяща неврологична оценка.

- При провокиран епилептичен пристъп: случаят се преценява индивидуално, като е необходимо провеждане на подходяща неврологична оценка и електроенцефалограма.

- При лица с установени церебрални поражения и повишен риск от припадъци не следва да се разрешава да управляват МПС от група 2, докато рискът от епилепсия не бъде до 2 % на година.

- При епилепсия: следва да измине период от десет години, през които лицето няма припадъци и не употребява противоепилептични медикаменти.

При водачи с добри прогностични показатели ТОЛЕК, съответно ТЦЛЕК могат да позволят управление на МПС преди изтичане на посочените срокове.

Психични заболявания

3. Тежки психични разстройства независимо дали са вродени или причинени от заболяване, травма или неврохирургични операции и при краткотрайни психози до оздравяване.

4. Силно изоставане в умственото развитие (умерено тежка и дълбока умствена изостаналост) и деменция.

5. Разстройства на личността и поведенчески разстройства, водещи до силно влошаване на поведението, адаптивността и възможността за преценка.

Хирургически заболявания

6. Увреждане на дихателната система:

а) фистула след пиоторакс с деформация на гръдния кош, с ограничение на дихателните функции повече от 40 %;

б) деформация на гръдния кош след плеврален излив или хемоторакс с резекция на 5 ребра, смущаващи дишането и кръвообращението.

7. Аневризми на аортата и големите кръвоносни съдове - клинично доказани (оперирани и неоперирани).

8. Липса на орган или състояние след оперативно отстраняване на част от орган с функционален дефицит на съответната система без възможност за компенсация, водещ до трайни промени във физическото състояние, отразяващи се върху годността за управление на МПС.

Вътрешни заболявания

9. Туберкулоза на белите дробове в активна фаза.

10. Артериална хипертония III стадий с органно ангажиране. Малигна хипертония, артериална хипертония III (тежка) степен.

11. Заболявания на сърдечния мускул и перикарда с разстройство в коронарното или общото кръвообращение.

12. Ритъмни и проводни нарушения с разстройство в коронарното и общото кръвообращение.

13. Злокачествени заболявания във фаза на активно лечение през първите пет години от установяване на заболяването/от установяване на рецидив.

14. Системни заболявания на съединителната тъкан и кристални артропатии с клинично изявена органна недостатъчност.

15. Болести на кръвта и кръвотворната система без възможност за медикаментозна компенсация.

16. Хронична бъбречна недостатъчност.

17. Болести на храносмилателната система със синдром на нарушено хранене и нарушена чернодробна функция (малигнени и бенигнени), изявяващи се с анемия, нарушения в кръвосъсирването и имунитета, неподдаващи се на медикаментозно лечение.

Кожни заболявания

18. Болест на Реклингхаузен.

19. Тежко протичащи генодерматози: епидермолизис булоза херeditария, хиперкератозис.

20. Акродерматитис.

21. Синдром на придобита имунна недостатъчност.

Ортопедични заболявания

22. Ампутация на крайник или част от крайник, без ампутация на дистални фаланги и пръсти.

23. Аплазия на крайник или част от крайник, без аплазия на дистални фаланги и пръсти.

24. Псевдоартрози на дълги тръбести кости.

25. Анкилози на големи стави.

26. Доброкачествени и злокачествени тумори на костно-ставния апарат с нарушения на движенията.

27. Консолидирали с деформация фрактури, довели до функционален дефицит на опорно-двигателния апарат.

..... Лекар: .. .. УИН: ..... (трите имена) дата ..... подпис, печат .....
г) НЕВРОЛОГИЧЕН СТАТУС ..... Лекар: .... УИН: ..... (трите имена) дата ..... подпис, печат .....
д) ХИРУРГИЧЕН СТАТУС ..... Лекар: .... УИН: ..... (трите имена) дата ..... подпис, печат .....
е) ..... Лекар: .. .. УИН: ..... (трите имена) дата ..... подпис, печат .....
ж) ..... Лекар: .... УИН: ..... (трите имена) дата ..... подпис, печат .....
з) ..... Лекар: .... УИН: ..... (трите имена) дата ..... подпис, печат .....
☐ подлежи / ☐ не подлежи на освидетелстване от ТОЛЕК Общопрактикуващ лекар: .... (трите имена) УИН: ..... дата ..... подпис, печат .....

Приложение № 4 към чл. 9, ал. 2

<p style="text-align: center;">КАРТА за оценка на физическата годност на водач/кандидат за придобиване на свидетелство/правоспособност за управление на МПС</p>
..... (трите имена по лична карта) ЕГН ..... л. к. № ....., издадена на: .... от ..... адрес: ....
ЗАКЛЮЧЕНИЕ: ☐ отговаря на изискванията за физическа годност към водачите на МПС от категория ..... ☐ не отговаря на изискванията за физическа годност към водачите на МПС от категория .. Мотиви: ....
Общопрактикуващ лекар: .....

(трите имена)

УИН: .....
Дата ..... подпис, печат .....

Приложение № 5 към чл. 10, ал. 3

ТРАНСПОРТНА ОБЛАСТНА ЛЕКАРСКА ЕКСПЕРТНА КОМИСИЯ ПРОТОКОЛ № ..... / ..... г. за освидетелстване на годност
..... (трите имена по лична карта) ЕГН ....., за управление на МПС от категория ..... л. к. № ....., издадена на: ... . от ..... адрес: .....
Данни за освидетелстване: .... а) заключение на офталмолог острота на зрението ..... цветоусещане .... Лекар: ..... подпис ..... б) заключение на оториноларинголог острота на слуха ..... Лекар: ..... подпис ..... в) заключение на хирург .... Лекар: ..... подпис ..... г) заключение за вътрешния статус .... Лекар: ..... подпис ..... д) заключение на невролог .... Лекар: ..... подпис ..... е) заключение на психиатър .... Лекар: ..... подпис .....

Приложение № 6 към чл. 10, ал. 3

ТРАНСПОРТНА ЦЕНТРАЛНА ЛЕКАРСКА ЕКСПЕРТНА КОМИСИЯ ПРОТОКОЛ № ..... / ..... г. за освидетелстване на годност
..... (трите имена по лична карта) ЕГН ....., за управление на МПС от категория ..... л. к. № ....., издадена на: ... . от .....

адрес: .....
Данни за освидетелстване: .....
.....
а) заключение на офталмолог острота на зрението ..... цветоусещане .....
.....
Лекар: ..... подпис .....
б) заключение на оториноларинголог острота на слуха .....
Лекар: ..... подпис .....
в) заключение на хирург .....
.....
Лекар: ..... подпис .....
г) заключение за вътрешния статус .....
.....
Лекар: ..... подпис .....
д) заключение на невролог .....
.....
Лекар: ..... подпис .....
е) заключение на психиатър .....
.....
Лекар: ..... подпис .....

Приложение № 7 към чл. 10, ал. 4

ТРАНСПОРТНА ОБЛАСТНА ЛЕКАРСКА ЕКСПЕРТНА КОМИСИЯ
КАРТА за оценка на физическата годност на водач/кандидат за придобиване на свидетелство/правоспособност за управление на МПС № ..... / ..... Г.
..... (трите имена по лична карта) ЕГН ..... л. к. № ....., издадена на: ..... от ... . адрес: .....
ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ТОЛЕК ☐ отговаря на изискванията за физическа годност към водачите на МПС от категория .... Подлежи на нов преглед след ..... година/години. ☐ не отговаря на изискванията за физическа годност към водачите на МПС от категория .... ☐ за решение от ТЦЛЕК Мотиви: .... Предписания/необходимост от компенсация: ... .
КОМИСИЯ 1. .... 5. ....

2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....
Председател на ТОЛЕК:	

Приложение № 8 към чл. 10, ал. 4

ТРАНСПОРТНА ЦЕНТРАЛНА ЛЕКАРСКА ЕКСПЕРТНА КОМИСИЯ	
КАРТА за оценка на физическата годност на водач/кандидат за придобиване на свидетелство/правоспособност за управление на МПС № ..... / ..... Г.	
<p>..... (трите имена по лична карта) ЕГН ....., за управление на МПС от категория .....</p> <p>л. к. № ....., издадена на: .....</p> <p>..... от .....</p> <p>адрес: .....</p>	
ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ	
☐ отговаря на изискванията за физическа годност към водачите на МПС от категория ..... <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Подлежи на нов преглед след .....</p> <p>година/години.</p> ☐ не отговаря на изискванията за физическа годност към водачите на МПС от категория ..... <p>.....</p> <p>Мотиви: .....</p> <p>.....</p> <p>Предписания/необходимост от компенсация: ...</p> <p>.....</p>	
КОМИСИЯ	
1.	5. ....
2.	6. ....
3.	7. ....
4.	8. ....
Председател на ТЦЛЕК:	